

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. XXIII. Qui cupiunt rectitudinem seruare in Obedientia, debent suis Superioribus & Magistris omnia sua interiora & occulta conscientiaë manifestare; qui illos iuuare possunt ad rectam eorum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

distribuebat onera tabernaculi, que Leuitæ portarent, disponens opera singularium, & asuidens, quid portare quisq; deberet. Et quidem in uoluta pallio hyacinthino, cuius superius fecimus mentionem. Ad subditos enim spectat, huiusmodi onera suscipere; quia Deus illis ea imponit; & portare, quam diu Deo placebit; eaque deponere, & alia suscipere, quæ ipse imponet. Quare religiosi ipsi, & ad omnia parati esse debent. Et qui ita se gerunt in Religione, sunt sicut ficus, quas Ieremias appellat *valde bonas*; eod quod in suis officijs valde placeant Deo & hominibus, & ipsi proficiunt, & alios faciunt lætos esse ac iucundos. Qui tamen propriæ voluntatis viam tenent, sunt sicut ficus valde mala; faciunt enim officia sua aded ineptè, vt & sibi noceant, & alijs scandalum adferant. Quod etsi in omnibus officijs ac ministerijs Religionis meritò est seruandum: id tamen multò magis fieri debet in ministerijs spiritualibus Confessariorum, Concionatorum, Magistrorum, & Præpositorum: ad quæ neq; accedendum est, neq; diutius in eis hærendum, nisi per vocationem Dei. Vt constabit ex ijs quæ adferemus in tractatibus de eis instituendis.

CAPVT XXIII.

QVI CUPIUNT RECTITVDINEM SERVARE IN OBEDIENTIA, debent suis Superioribus & Magistris omnia sua interiora & occulta conscientia manifestare; quò illos iuuare possint, ad rectam eorum gubernationem, & directionem.

Media ad obedientiam obtinendam.

LI V D quiddam summi momenti adhuc superest declarandum: vt qui desiderant valde in obedientia eminere possint cum facilitate & securitate ad huius felicitis palmæ culmen peruenire, eiusque dulces fructus colligere, & gloriofis triumphis gaudere; ipsaque experientia sentire stupenda, quæ providentiæ diuina per eam operatur, ac perficit. Quod obtinebunt, si ex parte sua diuinæ providentiæ cooperentur in gubernatione, quam seruat erga suos electos, & obediens Religiosos. Quæ cooperatio exigit, & completitur duo genera rerum: alias ex parte Prælatorum ac Magistrorum gubernantium; alias ex parte subditorum, qui ab eis gubernantur; & vtriusque obtinetur, quod Sapiens dixit de diuina Sapientia: *a quod attingit sine vsque ad finem fortiter, & disponat omnia suauiter*. Illa enim docet ac dirigat Prælatos in altiori loco constitutos; & subditos in inferiori: vtriusque adiuuans: vt quisque quod suum est, perficiat; nihil detrahendo fortitudini ob nimiam suauitatem; nec suauitatem lædendo, vt fortitudo se-

a Sap. 8.1.

do se-

do seruetur. Et quoniam suavis fortisque Superiorum cooperatio multum ab ea dependet, quæ ad subditos pertinet: præmittemus breuiter de illa, quod ad nostrum facit institutum.

§. I. *Tria ad Prælato pertinent, ut re ipsa sit eorum gubernatio.*

PRÆLATORVM & Magistrorum cum Dei gubernatione cooperatio, ut rectè ipsi gubernent: tria nominatim exigit. *Primum* est, ut subditos suos exactè cognoscant, & omnia interiora animarum eorum, propensiones, talèta, vires, passiones, & affectus bonos & prauos. Hæc enim cognitio valdè est necessaria, ut tanquam eorum Duces eos dirigant; tanquam medici curent; & tanquam pastores gubernent: imitantes Dominum, qui dixit: *a ego sum pastor bonus, & cognosco oves meas; & facientes quod sua- det Salomon, cum dicit: b diligenter agnosce vultum pecoris tui, tuosq; greges considera, aspiciens proprijs oculis, & studio, ac diu penetrans quicquid in eis est. Nam (vt S. Basil. ait) non est qui modò intelligens moderator est, vniuersi cuiusque mores & affectus; & animi motus diligenter exquirere, & ad hæc accommodatum etiam singulis remedium adhibere.*

Ex quo *secundum* sequitur Prælatis & Magistris necessaria, ut scilicet magnam adhibeant prudentiam ac discretionem in imponendo singulis suis subditis, quod cuique iuxta propriam bonam propensionem, talenta, & vires, ac vires, magis expedit: ut onus Obedientiæ & Religionis, cum suauitate & constantia ferat; ne declinet in torporem, aut laxitatem si onus sit leue; nec in pusillanimitatem & impatientiam, si sit nimium. Propterea enim Deus iussit, *c Aaron & filios eius ingredi tabernaculum fæderis, & sanctum sanctorum, & disponere opera singulorum Leuitarum; & diuidere quid portare quisque deberet. Aaron & filij eius (ait Sanctus Bonauentura ad hoc propositum) sunt Prælati Religionis maiores, & minores: qui adire debent occultas subditorum conscientias & talenta, viresque cognoscere; & vnicuique tantum oneris ex obsequantia Religiosa imponere, quantum ad maiorem eius profectum expedit.*

DE N I Q V E tertio est necessarium, ut ipsi sanctitate vitæ valdè exemplaris præluceant; tum, ut iubendi ac gubernandi modus sit cum amore & lenitate paterna; tum, ut exemplo suo alios præcedant: ac dicere possint. quod Gedeon suis militibus: *d quod me facere videritis, hoc facite: & quod seruo scellamini; & quod ipse Saluator Apostolis suis dixit: e Exemplum de- dit vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita & vòs ad inuicem faciatis. Nam alioquin tales Superiores essent sicut Pharisei, sedentes in Cathedra Moy- si: tum f alligantes onera graua & importabilia, & imponentes in humeros*

hominum

1.

a Ios. 10. 14

b Pro. 27. 23

c De Const

d Monaf.

e. 23.

2.

c Num. 4. 4:

19.

Opuse de sex

alio Seraph.

e. 7.

3.

d Iudic. 7. 17

e Ios. 13. 23

f Mar. 23. 4

hominum, contra dictamen prudentiæ; tum nolentes digito suo ea mouere, qui est defectus boni exempli. Hæc tria sunt præcipua in quibus eminere debent Prælati: vt, quod in ipsis est, obedientiæ gubernatio feliciter cedat. De quibus tamen fufius agetur in feptimo tractatu quarti tomi.

§ 2. *Commoda & vtilitates ex redditione conscientie.*

EX PARTE etiam subditorum sunt alia tria necessaria, respondentia illis tribus, quæ diximus de Prælati, ad perfectè cooperandum gubernationi prouidentie diuinæ. *Primum* ac præcipuum, de quo nunc agendum, est adiuuare Prælatos; vt possint integram & perfectam ipsorum cognitionem habere: reddentes eis rationem omnium rerum suarum internarum, siue bonæ illæ sint siue præuæ: idque valdè clarè & apertè, vt melius illi in via perfectionis gubernare ac dirigere eos possint. Quamuis enim Superiores valdè sint periti, & experti, omnemque adhibeant diligentiam, & varias probationes, vt subditos bene agnoscant: nihilominus verum est, quod Apostolus dixit: a *Quis hominum scit, quæ sint hominis, nisi spiritus hominis qui in ipso est?* Imò sæpè ipsemet, qui sentit, quid interius in se geratur: non satis agnoscit, nec penetrat, siue bonam, an malum? Ac propterea Dominus noster dixit per Ieremiam: b *Prauum est cor omnium, & inscrutabile: Quis cognoscat illud? Ego Dominus scrutans cor: ideoque necesse est, subditum reddere rationem sui; & eorum quæ in suo corde geruntur, sicut ipse intelligit: Ex quo fiet, vt Superior possit ipsum sufficienter agnoscere: & quod amplius est, iuuerit multum, vt ipsemet melius seipsum agnoscat. Et hic alter fructus, est qui ex hac conscientie manifestatione prouenit. Est enim (vt S. Basiliius ait) difficillimum, agnoscere ac curare seipsum: nam amor, quæ ab ipsa natura erga se & res suas habet, efficit, vt in eis cognoscere facile decipiatur. Contra verò, valdè facile est ab alio agnosci, & curari: maxime à Superioribus, & Patribus spiritualibus, qui non laborant impedimento illo amoris proprii erga subditum. Et Deus cælestem suam lucem communicat ad cognoscendos ac discernendos spiritus: & sic ex eo quod subditi eis manifestant; penetrant ipsi etiam ad occultiora, quæ subditi aduertebant: quia locum hic habet, quod communiter dicitur: ex vultu leonem agnoscere, & ex filo glomus: producendo in apertam, quod prius erat occultum, etiam ipsi habenti. Et omnia iuuant ad hoc, vt gubernatio rectius procedat.*

HANC veritatem, quæ tanti est momenti, docuerunt, valdeque commendarunt duo Religionum lumina: alterum in Oriente, alterum in Occidente, supponendo eam tanquam fundamentum, super quod perfectio

1.

21. Cor 2. 11.

b Iere. 17. 9

De Const. Monast. c. 23.

& securitas vitæ Religiosæ edificaretur. S. Basilius in Oriente, cum videret multitudinem Monachorum in solitudinibus ac desertis locis habitantium cum periculo labendi, quos ipsa experientia docebat labi in tepiditates, illusiones, & frequentes errores, propter astutiam sathanæ transfigurantis se in Angelum lucis, ut eos deciperet: adinuenit consilium & modum, quo illos ad tutiorem vitam in conuentus, & monasteria reduceret: constituens, ut ipsi eligerent sibi aliquem Abbatem, Patrem, & Magistrum spiritualem, prudentem, sapientem, & expertum: cui animas suas aperirent, & in rebus omnibus obtemperarent. Quod, cum sæpius repetat in suis Constitutionibus & Regulis; & in specialibus instructionibus, quas eis dabat: nominatum in Regula 26. hæc grauitè ac prudenter dicit: Debet vnusquisque eorum, qui inferiores sunt, siquidem memorabilem vllam facere progressionem studeat, & ad perfectionem vitæ illius, quæ præceptis Domini nostri Iesu Christi est consentanea, peruenire, cum nullum animi sui motum apud seipsum celatum retinere; tum in sermone nihil non diligenti antè cura consideratum proferre; sed mentis suæ arcana aperire fratribus ijs, quibus datum illud negotium sit; vt adhibitis facilitate ac misericordia, ægrotantes curent. Hoc enim modo fiet, vt & quod laude dignum sit, in nobis confirmetur; & quod minùs probandum, congruo remedio sanetur: atque ex huiusmodi mutua exercendi inter nos consuetudine, per modicas accessiones ad perfectionem perueniamus. Hæc S. Basilius, In quibus *tertium* posuit fructum præcellentem huius manifestationis, *perfectum* scilicet in hac via, & incrementum virtutum, donec perfectionem allequamur, quam profitemur, & Christus Dominus noster in suis præceptis & consilijs Evangelicis nos docuit. Nam auxilio periti patris spiritualis purificatur cor, ab ea prauitate & imperfectione, quæ manifestatur & agnoscitur; & confirmatur magis in bono; & excitatur, animumque sumit ad proficiendum cum feruore, donec perueniat ad id, quod est perfectissimum. Experti sunt hoc Monachi Ægyptij, quibus hæc doctrina adeò altè insedit, (vt refert Cassianus) vt quasi primum principium & fundamentum spiritualis vitæ ponerent, vt nec suas cogitationes occultarent; sed confestim, vt exortæ essent, suo patefacerent Seniori, qui illorum curam gerebat. Et S. Ioannes Climacus refert: Monachos Angelici illius monasterij, in quo ipse ad aliquot dies fuerat commoratus, gestare solitos ex Abbatis sui consilio albas tabellas è cingulo pendentes, in quibus annotabant omnes incidentes cogitationes; vt earum rationem suo tempore ei redderent. Qua obseruatione ac obedientia euaserunt valdè perfecti.

Hoc idem amplius confirmabitur ex ijs, quæ Sanctus Benedictus, Monachorum in Occidente lumen, docet. Qui in sua Regula bis commen-

cc
cc
cc
cc
cc
cc
cc
cc
cc

3.

Purificatio cordis.

Lib. 4. 6. 9.

Instrum. 50
c. 2.

c. Psal. 13: 69

4.
Collat. 2. c.
10. c. 11.

d. Psal. 31. 3.

c. Job. 16. 9.

c. 7.

Anton. de
Yepchin
Chronico
tom. 5. anno
944.

Reg. 26. ex
fufis.

dat valdè hanc conscientie manifestationem, tanquam maximi momenti. Explicans enim in capite quarto instrumenta bonorum operum, quibus Religiosa perfectio obtinetur: hæc duo simul coniungit: cogitationes malis cordi suo aduenientes, mox ad CHRISUM allidere; & seniori spirituali patefacere. Illud ergo est vnum remedium, vt statim atque prauas cogitationes in corde exurgunt, illa *ad petram*, qui est CHRISTVS Dominus *alldamus*, & comminuamus. Sed ne solis nostris industrijs fidamus, iudicantes nos posse absque aliorum præsidio ac directione eas vincere ac destruere, addit alterum instrumentum siue medium, manifestandi eas Patri spirituali: sic enim remanebunt omnino victæ. E nhic *quartus* est fructus huius manifestationis: quæ aded experti sunt Monachi antiqui, esse Cassiano, vt sola manifestatione têtationis, antequam Abbas remedium adhiberet, illa tanquam funus euanesceret, fugiente dæmone, qui prauas cogitationes excitabat, ac fouebat: cum eas videt Prælato innotescere. Contra verò, ait, tamdiu in nobis execrandas suggestiones hære, quamdiu illas occultas tenemus; nam pernicioso hoc silentio feruorem amitti, & robur spiritus; iuxta illud Davidis: *d quoniam tacui, inueterauerunt ossa mea.* Hoc est, virtutes interius feruorem & fortitudinem, quam prius habebant amiserunt. Inueteratis autem ossibus, mox cernitur in facie senectus: cuius *erga faciem*, & manuum *testimonium dicunt*, cum deficit modestia & obseruantia exterioris perfectionis Religiosæ. Superbia enim secreta, ex qua perniciosum illud silentium provenit, sensim deuorat ac deuastat totam virtutem anime. Quamobrem gloriosus Patriarcha Benedictus eandem manifestationem denudò commendat, cum, referens duodecim humilitatis gradus, dicit: quintum esse non celare suas cogitationes & peccata occultè admissa Abbati suo: sed cum humili confessione ea manifestare. Estque valde credendum: Sanctissimum patrem in vtroque loco non solum de confessione sacramentali loqui, cuius cognitione Prælato non possunt in externa sua gubernatione uti; sed etiam (vt graues eius Religionis viri sentiunt) loqui de ea confessione, quæ fit Abbati tanquam Patri & Magistro, vt conuiuuet, dirigat ac gubernet. Et quamuis solum faciat mentionem prauarum cogitationum, eò quòd in eis difficilius sit hæc manifestatio, & in ea magis splendeat humilitas, intelligendus tamen etiam est de cogitationibus bonis: quæ eo fine (vt Sanctus Basilius ait) sunt manifestandæ, vt eas Abbas probet, dirigat, ac ad progrediendum foueat: imò etiam propterea quòd sæpè nos cogitemus, bonos & pios esse affectus, quos in nobis sentimus; qui tamen sunt prauis: & esto essent boni, si tamen ex superbia occultentur, facilè in perniciosos mutabuntur. Neque exiguus est fructus huius, manifestationis, quòd in ea humilitas in gradu aded heroicè exten-

ccatur

ceatur: habet enim hæc virtus tantam cum reliquis connexionem, vt quo passu illa augetur, etiam reliquæ crescant. Ac propterea dixit idem Sanctus animi in virtute progressum: in humilitate progressum esse. Nam Deus gratiam suam præbet humilibus, iuuatque vt puri ac perfecti euadant, præseruans eos ab illusionibus, laqueis & lapsibus. Quamobrem etsi valde sis in Religione antiquus, & in vita spirituali ita exercitatus, vt non sit opus talem tui rationem reddere, vt bene dirigaris: debes tamen libenter eam reddere, (vt Cassianus dixit) ad exercendam humilitatem, & extinguendam occultam tui ipsius arrogantiam. Quemadmodum Sanctus Gregorius faciebat: qui etsi aded esset expertus, cum libros Moralium scripsit, in fine eorum ait: fraternis auribus omne quod in me latenter reprehendo, incunctanter aperio. Et sanctus Augustinus non minùs humilis, quàm S. & Sapiens, voluit palam facere toti mundo omnes suas imperfectiones, Et, cum esset Episcopus valde senex, dixit: paratum se esse, doceri ac dirigi a quocunque alio etiam iuvene. Et S. Clemens Papa cuius sententia referatur in decreto, constituit; nullum Episcopum prætextu senectutis, aut nobilitatis debere erubescere, ab alijs doceri, etiam valde paruis & minùs sapientibus, vt hac bona dispositione conculcicaretur superbia & pertinacia, quæ facit homines membra dæmonis, vt fusiùs est dictum in Duce spirituali.

§. 3. *Qua bona proveniant ex coniunctione manifestationis conscientie cum obedientia.*

PRÆDICTVM duorum Ecclesiæ luminarium doctrinam amplexus est, ac mirificè declaravit Patriarcha noster S. Ignatius in suis constitutionibus sæpè commendans hanc conscientie manifestationem, & insinuans etiam in particulari, quæ sint manifestanda, tam bona quàm mala; & personas, quæ eam reddere debeant, nemine excluso etiam Professo, & antiquo; & tempora, in quibus reddenda est: semel scilicet in anno, aut bis, aut etiam frequentius, prout Superiori videbitur; & modum, quo est reddenda siue in Confessione, siue extra; cum magna puritate, humilitate, & charitate. Et vt omnes intelligerent, quanti rem hanc facere deberent, ita rem aggredditur: Re in Domino considerata, visum nobis est in diuinæ Maiestatis conspectu, mirum in modum conferre, vt Superioribus subditi omnino perspecti sint: quò melius regi & gubernari, & per eos in viam Domini dirigì possint. Et postea aliquas rationes adfert, quæ reducuntur ad dupplicem ingentem fructum huius manifestationis: alterum ad commune totius Religionis bonum; alterum ad particulare cuiusque. Ad Superiorem

Serm. de
Abbie. verit
in fin.

Collat. 1.
c. 12.

In libris
Confessi.

Epist. 75. C
referatur 24.
q. 3. c. si ha
bes.
Epist. 3 re
feratur D. 38.
c. Nullus.
Tract. 4. r. 2.

In Exam. c.
4. s. 34. C
35. C. p. 3. c. 1
5. 12. p. 4. c.
10. 5. 5.

Exa c. 4
§. 34.
33
33

enim, vt dictum est, spectat, diuidere subditis cum magna attentione ac prudentia, officia, occupationes, & onera Religionis; aspiciendo tum ad commune bonum; tum ad cuiusuis particulare. Et quoniam Superior tanquam homo decipi facile potest, eius quæ prudentia exigua est: si tamen quantum in se est, & potest, faciat, DEVS supplet eius defectus, & speciali sua providentia eum iuuat, vt rectè huiusmodi occupationes distribuatur. Ad quod tamen etiam opus est, vt subditi ex parte sua cum diuina hac providentia cooperentur; & Superioris prudentiam in gubernando adiuuent, reddentes illi apertam sui ipsorum rationem, & acceptantes onus, quod ille imponet: confidentes supremo gubernatori Deo Domino nostro, quod omnia cedent in maius ipsorum bonum. Si enim ex parte tua hæc duo coniunxeris, candorem scilicet animi, siue manifestationem tui ipsius, & obedientiam ministris DEI: ad paternam eius providentiam spectat, ita Superiorem tuum dirigere, vt rectè ille te gubernet. Quod si aliquos eius permiserit errores, ex eis educet ipse maius tuum commodum; & profectum; & eripiet a periculis, quibus te exposuerit: quemadmodum euenit cuidam Monacho, cuius supra fecimus mentionem; qui cum à suo Abbate ad Ciuitatem mitteretur, & ille suam imbecillitatem aperuisset, ac periculum, cui exponeret tentationis, & lapsus propofuisset: & nihilominus Abbas iussisset, illi obediuit: & cum reuera ingens ei periculum à filia hospitis occurrisset: clamauit ad DEVM, & in momento fuit ab eo liberatus, & ad suam cellam ab Angelo deductus. Si autem Superiori tuo celes prauas tuas propensiones, tentationes, & imbecillitatem: errores ab ipso propter hanc causam in gubernatione admissos, ponentur ad tuas rationes, cedentque in tuum detrimentum. Nec tunc habebis sufficientem ex parte tua causam petendi DEO, vt illos remoueat, quamdiu obfirmato eris animo, te non manifestandi, ponis enim tunc obicem Ordini eius providentiæ; nec illa media vis adhibere, quæ ille ad te iuuandum constituit. Sicut peccator, qui confisum peccatum suum Confessario occultare, frustra ad DEVM clamat, vt illud remittat; nec reuerà remittet, etiam si alia mediâ pœnitentiæ adhibeat: qui reijcit illud, quod DEVS constituit. Et in hoc sensu dixit Dauid: *a quoniam tacui, inueterauerunt ossa mea, cum clamarem tota die.* Clamor enim orationis, etsi valdè continuetur, nunquam culpæ remissionem obtinebit, quæ et pudore tacetur. Præterea, si te velis Superiori occultare, iam quod in te est, vt illum decipere: ac proinde dignus es, vt DEVS hanc deceptionem ipsa permittat, iuxta illud, quod per Ezechielem Prophetam dixit: *quod iuxta iniquitatem interrogantis, sic iniquitas Propheta eris.* Et illud Salomonis: *Qui abscondit scelera sua, non dirigetur.*

a Psal. 31. 3.
Ista Titelm.

b Eze. 14. 10

d Pro. 28. 13

Ex His, quæ hæctenus diximus, concludo, quod utilitates & com-

modi

moda vivendi sub obedientia, quæ in huius tractatus decursu sunt indi-
 cata, & illius speciatim obedientiæ, quam Sancti sanctè appellant cæcam,
 præsupponunt hanc conscientiæ manifestationem erga Superiores, vt re-
 cta sit illorum gubernatio, & in obedientie sequatur finis & fructus ad
 quem dirigitur. Et tunc obedientia non erit imprudens, nec insipienter cæ-
 ca; sed valde prudens, & oculis plena: quia innititur prudentiæ Superioris,
 cuius oculos reputat suos. Et cur dico Superioris, cum potius innitatur pru-
 dentia ipsiusmet DEI, cuius oculi respiciunt ad gubernationem subditi
 candidè agentis, & cum obedientia conceditur in magna copia fructus
 huius felicitis palmæ, quam per Isaiam appellat *mare iustitiæ, & flumen paci-*
is quia ingenti sanctitate eum dicit, & pace spiritali, gaudio, quiete, & con-
 scientiæ securitate replet. Quod expertus est Sanctus Dorotheus, vt supra
 innuimus, qui de seipso refert, tantam fuisse pacem ac lætitiæ animæ
 suæ, cum nullam sentiret tentationem aut turbationem: vt cæperit dubi-
 tare, an rectam teneret viam, eò quòd audiisset: omnes bonos aliquibus
 molestijs ac difficultatibus affici. Et cum suum Abbatem ea de re consule-
 ret, respondit ei: ne timeas, fili: ista enim lætitiæ & pax, qua fruëris, fructus
 est claritatis & obedientiæ, quam præstas. Quòd si omnes Religiosi, se gere-
 rent sicut hic Sanctus: experirentur eandem utilitatem & profectum; &
 nota ipsa Religio magno ac præclaro exemplo eluceret. Quamdiu enim
 claritas hæc & obedientia floret: ipsa quoque Religio floret omni sancti-
 tate; eò quòd sit indicium, & humilitatem, & charitatem, fiduciam in DE-
 O, ac desideria rectè sequendi divinam voluntatem, exacta esse ac perfe-
 cta. Quæ omnia *inueterascent* in te, quando taces: *etiamsi clames tota die*:
 quia taces, vt ait Sanctus Augustinus, quod esset manifestandum; &
 manifestas, quod esset occultandum. Occultas enim quod malum est præ-
 pudore; manifestas autem, quod videtur esse bonum, propter inanem
 gloriam & teipsum proprio iudicio gubernas, quasi non haberes, qui te
 dirigeret; & incidis in eadem damna & pericula, in quæ in-
 cidunt, qui duce & direttore carent: vt suo loco
 est dictum.

Fructus o-
bedientis.

e Isa. 48. 18.

Exemplum
Candoris.

f Psal. 31. 1.
ibidem.

In Duce spi-
rit. tract. 4.
c. 2.

S. 4. Quo spiritu reddenda sit ratio conscientie.

Reg. 40. 1
Summarij.

Similitudo.

Exam. c. 4.
§. 35.

SUPEREST explicare, quo spiritu ratio hæc conscientie sit reddenda quem Pater noster Sanctus Ignatius breuiter indicauit, dicens debere esse magna cum humilitate, puritate, & charitate. In quibus tribus virtutibus reliquæ conditiones continentur, quæ seruari debent ad legitimè id faciendum; & vltimum quod ex parte sua subditi præstare debent, ad cooperandum gubernationi Dei, eiusque ministrorum. **H**UMILITAS radix est puritatis intentionis, & verborum; & consistit in hoc, vt viriliter, magnoque animo pudor vincatur, & timor ignominie, qui deterret, ac prohibet manifestationem vitiorum, passionum ac tentationum, & similiter conculcetur vanitas, quæ immisceri solet, cum propriæ virtutes, ac pietatis opera referuntur, & manifestantur: immò interdum (quæ nostra est miseria) miscetur aliquid inanis gloria, cum ipsa nostra vitia & defectus aperimus: quia dicitur, vt humiles ex tali confessione iudicemur. Sed si verum habes humilitatis spiritum: omnes tuas misérias aperies; non vt humilis habearis, sed vt verè humiliaris: desiderans, talem te haberi apud homines: qualem credis esse apud Deum. Sicut ægrotus, qui sua quædam vulnera, etiam cum aliquo pudore ostendit: quia id necessarium est ad sanitatem recuperandam. Tota etiam puritas in verbis est seruanda, vt non excusationes aut prætextus admisceas, quibus tui defectus videantur imminui, & leuiore iudicari. Et cum bona tua aperueris, etiam valdè extraordinaria, & præclara: ne illa facias cum aliqua arrogancia, vana complacentia, aut inani honoris ambitione; sed in spiritu humilitatis, quasi homo ignarus, & alterius directione egens, nec fidens iudicio proprio, sed timens aliquam fraudem aut deceptionem; & vt **D**EVS in suis operibus glorificetur; & quia illa ita vult: vt propterea eadem animi promptitudine, & voluntate, & malis & bona aperias.

AD quæ omnia multum confert ipsa **C**HARITAS, vt hæc cum Superioribus communicatio fiat cum spiritu amoris. quemadmodum filius cum patre suo agit, infirmus cum medico; ac discipulus cum suo Magistro. Hic enim modus agendi & aperiendi sese, magnum gignit amorem in peccatore Superioris; propter magnam confidentiam, quam ostendis; & amorem, qui erga eum manifestas, dum eum facis occultorum tuorum participem: quæ non communicantur, nisi intimis amicis: & ita permouebitur, (vt Pater noster S Ignatius dixit) ad magis tibi attendendum, & maiori amore, sollicitudine, ac diligentia ad te iuandum, Et hic est vnus ex præceptis huiusmodi.

communicationis fructibus, vt dixit S. Ambrosius, & post eum S. Bernardus his verbis: Magnum enim huius vitæ solatium est; vt habeas cui pectus tuum aperias: cum quo arcana participes: cui committas secreta cordis tui: vt ames & sequaris eum: qui tibi paterna pietate in tristibus compatiatur: in persecutionibus adhortetur: & in prosperis gratuletur. Felix talis Societas, talisque amicitia: qua nihil est in rebus humanis pulchrius. Hæc S. Bernardus. Quod si superiores, & subditi ea quæ diximus diligenter obseruent: experientur procul dubio dulcissimos huius amicitia, & aded felices societatis fructus.

Ex omnibus, quæ in hoc capite proposuimus licebit tibi rationum arma arripere, ad profligandos huius manifestationis conscientia hostes; timorem scilicet, quod ignominiam tibi comparabis apud Superiorem; quod amplius tibi non fideret, neque officium honorificum commendabit, quod cupis. sed imponet, quod maximè horres. Si tamen diuinæ fidei oculos habes, nec specie humana duceris: persuadere tibi debes. *Primum*, te non solū nihil honoris amittere, si te ipsum aperias; sed potius honorem consequi: sper enim maiori pectore & fortitudine opus est, ad sperandum pudorem apertendi culpam, quàm ad eam euitandam: quod Sanctus Gregorius docet: & fusè nos explicuimus cū egimus de Confessione. Quod si aliquam honoris iacturam faceres apud homines, consolare te, quod eum potius augeas apud Deum, & Angelos eius. Cū igitur Deo fidas, eiusq; gubernatione subijcias; & vt ei pareas, tuos defectus manifestes: erede Deum in se recipere, vt honorem tuum propugnet: cuius verbum & promissio est, quod *qui se humiliat, exaltabitur*: sicut è contra: si ex superbia te occultes, humiliaberis. Et in nouissimo iudicij die dedecore, & ignominia afficietis coram vniuerso mundo, propter id, quod nunc cum culpa occultas. Timere siquidem potes, quod qui modò assuescit leues suas culpas occultare: paulatim eò deueniet, vt graues etiam occultet, ac propterea damnetur. Et cui dubium est, multò melius esse, in cælum intrare vnum oculum habentem, etiam si eum aliquo pudore ac dedecore hic viuas, eò quod sis luscus: quàm duos oculos habentem in gehennam mitti: vt in mundo cum magno viuas honore: Quod si aliquando aliquid tibi accidat temporale incommodum ex Prælati malitia; ne amittas confidentiam: nam suo tempore DEVS illud conuertet in emolumentum. Memento quid euenerit Ioseph, cū patre suo & fratribus dixit: *Vidi per somnium, quasi Solem, & Lunam, & Stellas videntes adorare me*. Et quamuis Pater eum increpauerit, vt arrogantiam reprimere, quam talis narratio præferbat: rem tamen ipse Pater tacite considerabat, & filij mysterium venerabatur: fratres tamen natu maiores, accipientes inde occasionem fouendi suam inuidiam, &

odium

Lib. 3. de
officijs. c.
16.
Lib. de
ordine
vii.

I.

Li. 22. Mor.
c. 10.
Tom. 1. trac.
3. c. 5.

2.

3.

4.

5.

6.

Gen. 37. 9.

7.
Epist. 73.
 odium, & conantes ipsum perdere, facti sunt Dei instrumentum ad illum exaltandum. Hunc in modum boni Prælati, significati per Iacob, cum subditi res aliquas valde præclaras eis aperiunt: hinc ostendunt, se illos abijcere: ne ex huiusmodi rebus euanescant; inde verò taciti, Dei magnalia venerantur, iuuantque, ne tales subditi pereant. Superiores autem imperfecti, per fratres Ioseph maiores significati, si ex manifestatione subditorum occasionem sumunt, ad eos verè contemnendos ac persequendos; non tamen voti sui fient compotes, vt eos perdant: sed per eadem media, quibus ipsi eos perdere conantur, Deus eos exaltabit. Certum denique est, (vt superius est insinuatum) quod quemadmodum bonus Prælatus, faciens quod sibi incumbit, & tenetur in tribus illis capitibus, quæ ad ipsum spectant nihil coram Deo amittet, etiam si subditi repugnantes sint ac rebelles, sed potius ex ea occasione plurimum lucratur ob ea, quæ ab ijs patitur. Nam (vt Sanctus Bernardus ad hanc rem aptè dixit: quantum grauant, tantum lucraris) ita etiam bonus subditus; qui, quantum in se est, implet quæ ad ipsum spectare diximus: nihil coram Deo amittet, etiam si habeat malum Prælatum, qui officio suo non satisfaciat: sed potius ea occasione multum sibi boni comparabit ex eo, quod patitur; eum tolerando, eique obediendo. Supremus autem Prælatus, qui est Deus Dominus noster, implebit, quod eius ministro defuerit. Satis enim est, quòd is tanquam bonus pastor, infinitè sapiens, & potens, oues suas cognoscat, earumque vires nouerit: vt non permittat, propterea quod subditi eis obediunt, qui eius locum in terra occupant: fructu fraudentur suæ obedientiæ; aut non perueniant ad culmen felicitis huius palmæ, cuius dulcissimis fructibus, tum in hac vita, tum in altera æternùm fruuntur.

